

رئیس هیات مدیره بورس فلزات در گفت و گو با ماهنامه بورس کالا:

حیات فولاد

مرهون بورس فلزات



سارا علیاری

راه اندازی هر نهاد نوپا، مشکلات خود را دارد و ایجاد موسسه‌های تازه در اقتصاد به تبع، مخالفان خاص خود را دارد. زیرا درآمدهایی که بدون وجود "آن" برخی به راحتی از آنها بهره‌مند می‌شوند، قطع می‌شود. راه اندازی بورس کالا در ایران دقیقاً از این قانون پیروی می‌کند و بازار فلزاتی که سال‌ها بدون هیچ نظارت دقیقی اداره می‌شد و درآمدهایی نصیب گروه خاصی می‌کرده، را تغییر داد. در این میان "محمدحسین دیده‌ور" به عنوان نخستین رئیس هیات مدیره بورس فلزات در ایران با مشکلات زیادی روبه‌رو شد و هر روزه با مخالفان جدیدی روبه‌رو بود.

دیده‌ور که از روابط عمومی خوبی برخوردار است و سابقه روزنامه‌نگاری هم دارد، توانسته ارتباط خوبی را با خبرنگاران برقرار کند، با وی در مورد زمینه‌های شکل‌گیری بورس فلزات و برخی مسایل بورس و چالش‌ها و چشم‌اندازهای آن به گفت‌وگو نشستیم.

گرفت.

■ جناب آقای دیده‌ور چه مساله‌ای سبب شد شما داوطلب کارگزاری بورس فلزات شوید؟

بر اساس استفسار به ماده ۹۵ قانون برنامه توسعه سوم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹ و بند (ط) تبصره ۳۵ قانون بودجه کارگزاران بورس اوراق بهادار، تعاونی‌ها، انجمن‌ها و فعالان مختلف در بازار آهن دعوت به عمل آمد و اتحادیه فروشندگان صنف آهن هم به دلیل قدمت و نقشی که در بازار آهن کشور دارد از آن جمله محسوب می‌شد، که به عنوان نماد بخش سنتی در کنار برخی کارگزاران بورس اوراق بهادار که سابقه چهل ساله داشتند با ترکیب مناسبی از مدرنیست و سنتی در کنار هم موفقیت این نهاد تازه تاسیس را تضمین کنند که من به همراه ۸ نفر دیگر از سوی اتحادیه معرفی شدیم که مطمئناً همه آنها دارای توانایی‌های کافی برای انجام این کار را داشتند، که پس از برگزاری آزمون که حدود ۸۰ نفر در آن شرکت کرده بودند من به همراه ۱۰ کارگزار دیگر در آزمون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پذیرفته و توانستیم نمره لازم را برای قبولی کسب کنیم که در حال حاضر همگی به عنوان کارگزار در بورس فلزات در

■ جناب آقای دیده‌ور! لطفاً بفرمایید زمینه‌های تاسیس بورس فلزات تهران چه بود و اصولاً چرا این بورس راه اندازی شد؟

از سال‌ها پیش احساس می‌شد که سیستم نرخ گذاری فلزات در کشور از روند مطلوبی برخوردار نیست و در بلند مدت موجب نابودی صنایع کشور و وابستگی بیشتر به واردات خواهد شد لذا مسئولین و کارشناسان اقتصادی و صنعتی معتقد بودند که راه اندازی بورس کالا از جمله بورس فلزات تا حدود زیادی این مشکل را حل می‌کند. این راه حل پس از بحث‌ها و مذاکرات متعدد و طولانی در نهایت به تصویب ارکان اصلی قانونگذاری در نظام جمهوری اسلامی یعنی دولت، مجلس و شورای نگهبان رسید.

■ چه مساله‌ای سبب ادغام بورسهای کالا (فلزات و کشاورزی) شد؟

عدم پاسخگویی قوانین قبلی که مربوط به ۴۰ سال پیش بود و تصویب قانون جدید نیاز به بازنگری بیشتر نمایان کرد و در راستای آن کاهش هزینه‌های بورس کالا سبب ادغام بورس‌های مربوطه شد که چندی پیش با تلاش و مطالعه سایر بورس‌ها و الگوبرداری از بورس‌های متفاوت در دنیا بورس کالای ایران در قالب شرکت سهامی عام و با مشارکت تمامی شرکت‌های سرمایه‌گذاری شکل

حال فعالیت هستند.

■ ترکیب چه نحوی بود؟

با توجه به اینکه این نهاد تازه تاسیس بود و تجربه قبلی نداشت در ترکیب ۱۱ نفر کارگزاران موسس ۶ کارگزار از بورس اوراق بهادار به دلیل تجربه آنها در فعالیت در بازار سهام ۵ کارگزار از تولیدکنندگان و فعالان فلزی اقتصاد کشور به عنوان کارگزار موسس در بورس فلزات انتخاب شدند از آن زمان به بعد کار راه اندازی بورس فلزات به طور جدی‌تر آغاز شد.

■ این کارگزاران تا قبل از راه اندازی بورس چه فعالیت‌هایی داشتند؟

وظیفه اصلی کارگزاران موسس تدوین اساسنامه و آیین‌نامه‌های لازم برای فعالیت سازمان کارگزاران بورس فلزات بود. آنها در محل استیجاری ساختمان بورس فلزات در خیابان الوند واقع در میدان آرژانتین در جلسات و مذاوم به تدوین آیین‌نامه و قوانین لازم پرداختیم که البته این قوانین با توجه به قوانین بورس‌های معتبر دنیا به خصوص LME (بورس فلزات لندن) و مطالعاتی که در دفتر مطالعات راه اندازی بورس کالا انجام شده بود، به همراه پیشنهادهای مهندسی صادقی که در آن زمان به عنوان مجری طرح فعالیت می‌کردند تدوین شد.

شود که جز «سرمایه های ملی هستند. اگر نرخ گذاری دولتی می توانست از کارایی مناسب و خوبی برخوردار باشد، یقیناً همان راه گذشته ادامه پیدا می کرد.

به همین دلیل امروز شاهد هستیم که مدیران صنایع فولاد کشور به طور صریح و شفاف اعلام می کنند که فعالیت بورس فلزات مانع از ورشکستگی و نابودی بسیاری از کارخانه های کشور شد و طرح های توسعه در این بخش به سرعت آغاز شده است. آغاز و یا به بهره برداری رسیدن بسیاری از طرح های توسعه صنعت فولاد طی سال های اخیر و افزایش چشمگیر سرمایه گذاری بخش خصوصی در این صنعت، بطور یقین ناشی از همین استراتژی صحیح، یعنی آزادسازی فولاد از نظام قیمت گذاری دولتی است. یقیناً این روند در بلند مدت موجب افزایش کمی و کیفی تولیدات و سطح اشتغال و رفاه کارگران، تقویت بخش خصوصی، کاهش وابستگی به واردات این محصولات و حتی افزایش توان صادراتی و کسب درآمدهای ارزی خواهد شد. علاوه بر اینها باید به شفافیت در کشف قیمت ها، تعامل و رقابت قانونمند و سالم، عرضه و تقاضا و مدیریت و کاهش ریسک نیز به عنوان بخش دیگری از فعالیت های بورس فلزات اشاره کرد

■ عملکرد بورس های کالا در طول این سالها چطور دیدید؟

با توجه به ادغام بورسهای کالائی موجود (فلزات و کشاورزی) که دستور عملاً شروع نشده است بایستی منتظر بد تا اشکالات در طول زمان مرتفع شوند و برای اظهار نظر در این باره نیاز به زمان بیشتری است.

آزاد این محصول وجود داشت. این تفاوت قیمت رانت بزرگی را ایجاد می کرد که مسلماً به جیب تولیدکننده واقعی نمی رفت و از سوئی مصرف کننده واقعی نیز به ندرت می توانست به قیمت دولتی دسترسی داشته باشد و مجبور بود به قیمت بازار خرید کند.

■ در زمینه راه اندازی بورس چه گروهی مخالف و چه گروهی موافق بودند؟

این مساله که هیچ تجربه ای در مورد بورس نداشتیم و قیمت ها همیشه به صورت از پیش تعیین شده و ثابت بر روی کالاهای تولیدی بالاخص فولاد گذاشته می شد و منطقاً با قیمت های جهانی نبود از یک طرف و از طرف دیگر آن مقدار نیازی که از طریق واردات و بر سر مبنای قیمت های جهانی تامین می شد کارخانجات داخلی مثل ذوب آهن، فولاد مبارکه را متضرر می کرد که همین امر سبب شد تا این گروه کاملاً موافق آزادسازی و حضور در تالار بورس فلزات شوند ولی آن دسته افرادی که از این قیمت های ثابت بود کلان می بردند و از رانت آن بهره مند می شدند در واقع با راه اندازی بورس مخالفت می کردند.

■ بورس فلزات چگونه توانست این فضا را تغییر داده و رانت ها را در بازار از بین ببرد؟

با راه اندازی بورس فلزات جلوی این رانت برای همیشه گرفته شد چون در تالار معاملات بورس فلزات، همه خریداران در یک شرایط مساوی و بطور یکسان می توانند وارد شوند و قیمت کالا به صورت شفاف در رقابت خریدار و فروشنده کشف می شود و همه خریداران فقط می توانند به نرخ های کشف شده خرید کنند.

متناوب با پیشرفت کار متوجه نقایص و کاستی های آن می شدیم، که با توجه به سابقه طولانی بورس های کالا در جهان و اینکه ما هیچ تجربه قبلی برای انجام چنین کاری در ایران نداشتیم و با توجه به حساسیت بازار فلزات کشور و نقش آن در اقتصاد ایران فعالیت بسیار سخت و نفس گیر بود. البته در کنار کار مشکلاتی هم وجود دارد که مزید بر علت می شد.

■ چه مشکلاتی؟

یکی وجود بعضی مقاومت ها و محدودیت امکانات مثل نداشتن نرم افزار مبادلاتی مناسب در داخل کشور که بالاخره توسط یک تیم مهندسی ایران مرتفع شد. در نهایت تکلیف شد ۲۵ شهر بورس سال ۸۲ تالار بورس فلزات تهران راه اندازی شود.

■ و بعد؟

اول قرار شد قبل از راه اندازی رسمی تالار کارگزاری های نمایندگی (۲) که مجوز حضور در تالار مبادلات را دارند مدتی را به عنوان تمرین در بورس به طور آزمایشی به همراه آقای زنگی آبادی که تجربه مناسب و اشراف بیشتری نسبت به انجام مبادلات داشت اقدام به انجام مبادله کنند، با انجام این کار هر روز به مسایل جدیدتری که تا قبل آن برخورد نشده بود روبرو شدیم که اتفاق نظر کمک دوستان، حل شد و همه چیز برای راه اندازی تالار بورس آماده شد.

■ در مسیر راه اندازی بورس کالا با چه مشکلاتی مواجه بودید؟

مشکل خاصی نداشتیم چون هنوز کاری را شروع نکرده بودیم اما بدیهی است با توجه به عدم تجارب عملی هر سازمان جدید در طول راه اندازی با موانعی روبرو می شود بالاخص ویژگی های خاصی که بورس ها دارند قاعدتاً در طول راه اندازی و شکل گیری مشکلاتی را به دنبال دارند که می توان امیدوار بود با روش های مدیریتی و استفاده از دانش مدیران در حال برطرف شدن است که طبعاً آئین نامه ها، دستورالعمل ها و مصوبات آن دائماً در حال بازنگری و کسب تجارب عملی و انطباق روز را نیز شامل می شود و این موانع که در سر راه است به تدریج حل می شود.

■ مگر تا پیش از بورس فلزات چه مشکلاتی وجود داشت که ضرورت راه اندازی آن احساس شد؟

تا قبل از راه اندازی بورس فلزات نرخ های مصوبی وجود داشت که از سوی دولت برای محصولات فلزی از جمله فولاد و آهن آلات تعیین و اصطلاحاً نرخ گذاری می شد و ما همیشه در مورد این محصولات دچار یک چالش و اختلاف شدید در قیمت دولتی و قیمت بازار آزاد بودیم و شاهد قیمت های گوناگون برای یک محصول در کشور بودیم که هیچکدام از آنها نمی توانست بیانگر یک قیمت شفاف در بازار باشد.

به عبارت دقیق تر قبل از فعالیت بورس فلزات، به عنوان مثال، قیمت دولتی هر کیلو تیر آهن حدود ۲۶۵ تومان بود اما قیمت موجود در بازار هر گز این قیمت نبود. لذا همیشه یک شکاف و فاصله حدوداً ۲۵ تا ۳۰ درصدی بین قیمت دولتی و قیمت بازار

■ بورس فلزات در طول فعالیت خود چقدر موفقیت داشته است؟

در مدت ۴ سالی که از عمر بورس فلزات می گذرد به موفقیت خوبی دست یافته به طوری که حیات اقتصاد فولاد مرهون بورس فلزات است چرا که علاوه بر نجات برخی کارخانجات از خطر ورشکستگی، سبب اجرایی شدن طرح های توسعه

در صورت فقدان این بورس، به طور قطع و یقین، رقم بسیار کلانی از محل مابه التفاوت قیمت دولتی و قیمت بازار آزاد، به صورت رانت به جیب یک عده افراد نامرئی می رفت که قدرت برخوردار از این رانت را داشتند. ولی اکنون با فعالیت بورس فلزات رانت مذکور قطع شده و سود واقعی حاصل از فروش این محصولات عاید کارخانه های تولیدکننده می



آنها نیز شده است.

■ حالا فعالیت سازمان را چگونه ارزیابی می کنید؟

تا این زمان حدود سه سال از کل فعالیت بورس در اقتصاد ایران گذشته و می توان گفت که به موفقیت نسبی دست یافته و توانسته اقتصاد فولاد را در کشور زنده نگه دارد و بسیاری از کارخانه ها را از خطر ورشکستگی نجات دهد و حتی سبب اجرایی شدن طرح های توسعه آنها شود.

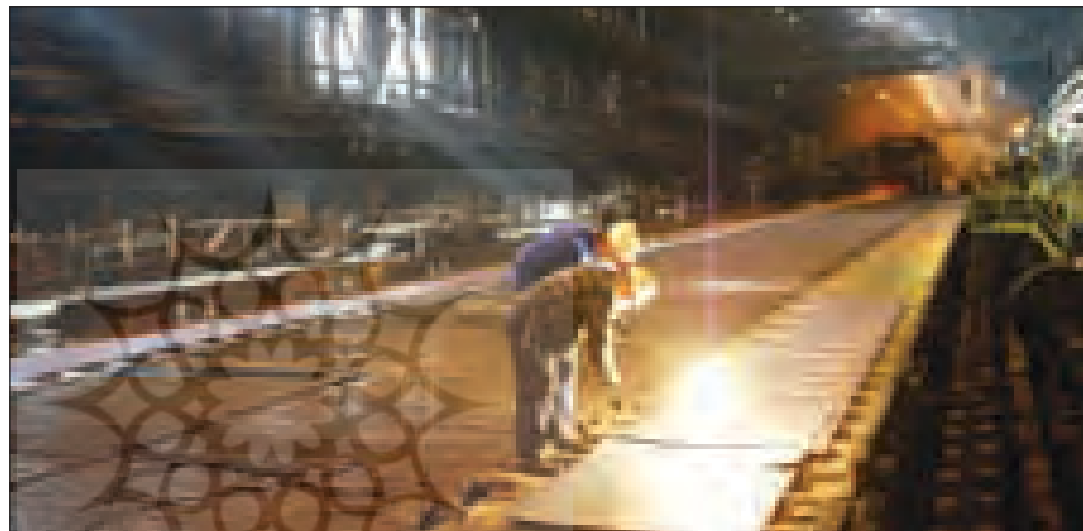
■ چرا فقط فولاد؟

البته اگر من بر فولاد تاکید بیشتری دارم، به دلیل سهم ۹ درصدی مبادلات این فلز در بورس است که تا قبل از آن مرجع خاص جهانی برای قیمت گذاری آن نبود در حالی که برای محصولاتی

نبود بورس به معنای اقتصاد بسته است. این امر به نفع اقتصاد ما نبود در حال حاضر طرح های عظیم توسعه فولاد در کشور راه افتاد.

■ چه بدشانسی؟

درسست در همان زمان های راه اندازی بورس فلزات بود که قیمت فولاد در جهان به طور وحشتناکی افزایش یافت که با توجه به تامین ۴۰ درصدی فولاد داخل کشور از طریق واردات تاثیر مستقیم بر بازار فولاد کشور گذاشت و این توهم به وجود آمد که بورس فلزات سبب افزایش قیمت ها و گرانی شده است. با توجه به اینکه ما در قبال مردم مسوول بودیم و هستیم تجربه بسیار سختی بود. چون به هیچ عنوان هدف بورس افزایش قیمت ها نبود بلکه ما در صدد شفاف سازی بودیم. تا قبل از



راه اندازی بورس فلزات همه ارگان ها و مراجع برای تعیین قیمت، حاشیه بازار را به عنوان معیار اصلی می شناختند و ما در بورس فلزات می خواستیم نشان دهیم که این حاشیه بازار از کجا می آید، چه معیاری برای تعیین آن وجود دارد در حالی که هیچ نظارتی بر روی آن نبود و هیچ کس آدرس این حاشیه بازار را نداشت، اما بورس فلزات علاوه بر قانونمند کردن حاشیه بازار آن را تبدیل به محلی برای نظارت، کنترل دقیق تبدیل کرد و قیمت ها را در تابلوی مشخص تعیین کرد.

بی گمان تا قبل از راه اندازی بورس هیچ کس نمی دانست برای تهیه آهن به حجم بالا به کجا مراجعه کند، باید به ادارات فروش مراجعه می کرد یا بازار آهن و... اما بورس ارتباط دهنده قوی بین این افراد با مرجع صحیح شد که به طور شفاف مبادلات سخت نظارت تمام مسوول انجام می گیرد و به کمک روابط عمومی اطلاع رسانی صریح و کاملا شفاف دارد هر چند ما ادعا نمی کنیم از خطا و اشتباه دور بودیم، زیرا کاری را آغاز کردیم که تا به حال انجام شده بود و واقعا دوران آزمون و خطا را داشتیم.

■ در عمل چند در صد موفق بوده است؟

در مورد بورس فلزات با توجه به عملکرد موفقیت آمیز آن کافی است به آمار بیش از ۴۶۰۰۰ معامله در طول ۴ سال که از زمان شروع آن می گذرد اشاره کرد که از تعداد موارد فوق فقط

حدود ۷ مورد آن به ششورای داوری ارجاع داده شد که در حال حل شدن است ضمن اینکه مصوبه هیات محترم وزیران در تیر ماه ۱۳۸۶ نیز موید عملکرد موفق بورس فلزات می باشد که جا دارد از دبیر کل محترم بورس فلزات و همدلی و هماهنگی اعضای هیات مدیره و کارگزاران بورس فلزات قدر دانی شود.

■ از لحاظ وضعیت تولید فولاد، ایران هم اکنون در خاور میانه در چه موقعیتی قرار دارد؟

در مورد فولاد باید گفت که در مملکت ما بحمدالله دلیل وجود امکانات عظیم معدنی، انرژی ارزان قیمت، نیروی متخصص فراوان و نیروی کار ارزان قیمت، می توانیم یکی از مدعیان اصلی باشیم و اظهار وجود کنیم ولی متاسفانه دلیل برخی از مشکلات و مسائلی که هم اکنون با آن مواجه هستیم، در حال فاصله گرفتن از این امکانات صنعتی به هیچ وجه قابل مقایسه با ما نیستند، در حال پر کردن خلا تولیدی که در آینده بوجود خواهد آمد، هستند. لذا ما باید به سرعت و با شدت، مراقب اوضاع باشیم و از کنار این امکانات طبیعی که در اختیار داریم به غفلت عبور نکنیم.

در حال حاضر تاثیر گذاری که هند و چین بر تولید فولاد در دنیا دارند، بسیار قابل توجه و عظیم است. از سوی دیگر بر اساس گزارش هایی که مقامات عربستان، عمان، بحرین و قطر منتشر می کنند ما واقعا باید احساس خطر کنیم چرا که به این ترتیب این کشورها می توانند بازار را از دست ما خارج کنند. بر اساس آمار، عربستان تا چند سال آینده تولید فولاد خود را به ۱۰ میلیون تن در سال می رساند. کشور عمان هم به همین ترتیب عمل کرده است. کشور مصر نیز هم اکنون در حال احداث یک کارخانه عظیم سنگ آهن است تا بتواند با تهیه مواد اولیه مورد نیاز، تولید فولاد خود را به ۱۰ میلیون تن برساند. به همین ترتیب امارات هم به سرعت در حال برنامه ریزی برای تولید فولاد است. عمان نیز تا ۲۲ ماه آینده به تولید قطعی خواهد رسید. این در حالی است که تمام کشورهایی که از آنها نام بردم از امکاناتی مانند آنچه که ما در ایران از آنها برخوردار هستیم، محرومند و ما باید با بهره گیری از فرصتها تولید خودمان را به سرعت افزایش دهیم.

■ در حال حاضر چه نقاط ضعفی در بورس وجود دارد که نیازمند اصلاح است؟

تنها موردی که در رابطه نقاط ضعف بورس می توان به آن اشاره کرد که تقریبا منطبق با بورس های جهانی نبوده است کمبود انبار بورس است که خوشبختانه با توجه به اینکه ۸۰ درصد کالاهای بورس به صورت سلف فروخته می شود و زمان برای تحویل آن وجود دارد و محصول مستقیما در محل تولید به کار گاه مصرف کننده حمل می شود و این ضعف در این شرایط خیلی دیده نمی شود به عبارات دیگر تعاملی که با بخش تولید کنندگان داریم و کالاها منطبق با استانداردهای جهانی هستند لذا در شرایط فعلی نیاز به انبار شدن ندارند و این ضعف به خودی خود مرتفع می شود.

چون مس، آلومینیوم و روی بورس فلزات لندن با درصدی تغییر به عنوان مرجع قرار دارد در حالی که فولاد از این قانون پیروی نمی کرد و مرجع مشخص برای قیمت گذاری در بازار داخلی نداشت این امر مشکلات فراوانی را برای قیمت گذاری آن ایجاد کرده بود در نهایت به نفع واسطه ها بود و از این مساله هم تولید کننده و هم مصرف کننده ضرر می کردند یا بهتر بگوییم و بیش از همه تولید کننده متضرر می شد.

■ خوب فکر نمی کنید اگر عرضه فولاد کار صحیحی بود و توجیه اقتصادی داشت بورس لندن با قیمت چند ساله اقدام به انجام آن می کرد؟

اتفاقا در سفری که برای بازدید از بورس فلزات به لندن رفته بودیم، سعی کردیم شبیه این سوال را از مسوولان بورس لندن بپرسیم که چرا آنها فولاد عرضه نمی کنند؟ هر چند جواب قطعی نگرقتیم اما متوجه بورس لندن آغاز شده است و این امکان وجود دارد که این محصول هم در آن جا عرضه شود. در هر حال ما توانستیم تجربه نسبتا موفقیتی را به عنوان نخستین بورس فولادی جهان داشته باشیم جدای از این به جز راه اندازی بورس چگونه می شد قیمت های دستوری را حذف و مشکل کمبود نقدینگی کارخانه ها را حل کرد اما بورس این مشکل را حل کرده است.

دهند.

■ زمزمه‌هایی مبنی بر بازگشت قیمت گذاری دولتی شنیده می‌شود نظر شما چیست؟

این مساله مورد درخواست برخی افراد خاص قرار گرفته است، راه اندازی بورس فلزات و خروج فولاد از نظام نرخ گذاری تثبیتی، خواست فرد یا گروه مشخصی نبوده بلکه حاصل سالها مشکلات نرخ گذاری دولتی و مطالعات کارشناسان مختلف و در نهایت تصمیم گیری دولت و مجلس در قالب قانونی برنامه سوم توسعه بوده است. اگر نرخ گذاری و دولتی می‌توانست از کارایی مناسب و خوبی برخوردار باشد، یقیناً همان راه گذشته ادامه پیدا می‌کرد. اما امروز می‌بینیم که با آزادسازی نرخ کالاها بسیاری از صنایع کشور حیاتی دوباره یافته اند و سرمایه های سرگردان در کشور، راهی بخش صنعت شده است

■ حذف تعرفه واردات آهن چه تأثیری بر بازار گذاشته است؟

این مساله، موجب کاهش بهای آهن در بازار شده است. حذف تعرفه واردات آهن، در کاهش قیمت‌های صنایع مرتبط بسیار موثر است تأثیر روانی حذف تعرفه واردات آهن بسیار بسیار خوب بوده است و ماز هم اکنون شاهد کاهش قیمت آهن در بازار هستیم. با حذف تعرفه، قیمت آهن حدود ۱۰ درصد کاهش خواهد یافت. البته حذف صادرات تیر آهن نیز در کاهش قیمت‌ها بسیار موثر است.

■ برای بهبود وضعیت و عملکرد بورس فلزات چه پیشنهادی دارید؟

بورس فلزات که ۴ سال از عمر آن می‌گذرد یک بورس نوپا است و قطعاً تجربه بورس‌های کالاهای جهان با بیش از ۱۰۰ سال تجربه را ندارد اما ماطی این ۲ سال از تجربه دیگران برای هر چه بهتر شدن عملکرد بورس بهره گرفته می‌گیریم و فکر می‌کنم با آیین‌نامه‌های جدید و عملکرد کمیته‌های تعیین شده فعال وضعیت روز به روز بهتر شد.

■ آیا بر نامه و راهکار خاصی برای بهتر شدن بورس دارید؟

در حال حاضر بخش مطالعاتی و آموزش بورس فعالند و تاکنون از تجارب هر بورسی که امکان دسترسی به آن را داشتیم (خصوصاً کشورهای همجوار) استفاده کردیم و اخیراً هم مقاطع فولادی در بورس دبی در حال راه اندازی است، رئیس بخش آموزشی بورس به منظور بازدید از نوع معاملات، نحوه معاملات و احتمالاً بهره‌گیری از تجارب آنها به این کشور اعزام می‌شود.

■ آینده بورس را چطور می‌بینید؟

آینده موفق بورس‌های کالا نیازمند مطالعات فراوان - بازنگری قوانین و مطالعه تجارب سایر کشورهای است که دارای چنین بورس‌هایی می‌باشند و با توجه به دگرگونی‌هایی که در حال شکل گرفتن بازار سرمایه و نوع معاملات در آینده و همچنین حضور در بازارهای جهانی طبعاً نیازمند تلاش مداوم تمامی سازمان‌ها و تشکلهای اقتصادی می‌باشد ضمن اینکه بستر مناسبی جهت چنین مطالعاتی نیز بایستی از طرف شورای محترم بورس نیز در اختیار فعالان بازار سرمایه گذاشته شود.

نفوذ شود در حالی که در بورس فلزات این اتفاق رخ نمی‌دهد ضمن اینکه تولیدکنندگان و عرضه کنندگان محصولات ایرانی در کنار واردکنندگان و فروشندگان محصولات خارجی با یکدیگر در رقابت هستند پس بنابراین در اینجا انحصار معنا پیدایی نمی‌کند

■ عده‌ای می‌گویند خرید از بورس فلزات باید حتماً توسط تجار بزرگ انجام شود و صنوف و خرده‌فروشی‌ها جایی در این بازار ندارند آیا این ادعا را قبول دارید؟

خیر اگرچه حداقل حجم قراردادهای فولاد برای کشف قیمت ۲۲۰ تن بود ولی ما در راستای حمایت از تعاونی‌ها و استان‌های محروم حداقل حجم معامله را به ۲۰ تن برای آنها کاهش دادیم ضمن اینکه شرکت‌های کارگزاری برای مشتریان خرد و کوچک نیز امکان خرید فراهم کرده‌اند به طوری که تقاضاهای خرد چند متقاضی را جمع می‌کنند و با رساندن حجم کل معامله به حداقل مورد نیاز برای آنها از بورس فلزات خرید می‌کنند. بنابراین می‌بینید که محدودیتی بر خریداران کوچک و خرد از بورس فلزات وجود ندارد. از سوی دیگر در مورد عرضه محصول در بورس فلزات هم هیچگونه محدودیتی وجود ندارد. از سوی دیگر در مورد عرضه محصول در بورس فلزات هم هیچگونه محدودیتی وجود ندارد و صاحبان کالاهای استاندارد اعم از داخلی یا خارجی و دولتی یا خصوصی پس از تأیید کالاهای آنها توسط اداره فنی و استاندارد بورس می‌توانند کالای خود را از طریق هر یک از کارگزاران عرضه کنند.

■ چرا بخشی خصوصی فولاد در بورس فلزات عرضه ندارد؟

چون کارخانه‌های بخش خصوصی از امکانات بخش دولتی استفاده می‌کنند مثلاً سنگ آهن آنها از منابع داخلی تأمین می‌شود بنابراین قیمت تمام شده آنها پایین‌تر است. اما بخش خصوصی مجبور است مواد اولیه را از کارخانه دولتی بخرد یا از خارجی‌ها! و هرگز توان رقابت با بخش دولتی ندارد و این سبب افزایش قیمت تمام شده در محصول می‌شود.

امکان عرضه در بورس فلزات را ندارند. ضمن اینکه کارخانجات دولتی تنها مازاد تولید شمش خود را به کارخانه‌های خصوصی می‌فروشند کارخانجات بخش خصوصی مجبور به هزینه مضاعف برای خرید مواد اولیه از خارج انجام



■ بورس فلزات تهران چه اقداماتی را برای ارتباط با سایر بورس‌های جهان و همچنین فعالیت در سطح بین‌المللی انجام داده است؟

بورس فلزات تهران نهادهای بسیار جدید است و این در حالی است که اختلاف زمان تولد این بورس با بورس‌های بزرگ دنیا بسیار زیاد است؛ مثلاً با بورس فلزات لندن اختلاف زمانی بیش از ۱۲۰ سال داریم. اما این موضوع باعث شده که این بازارها تجربیات بسیار ارزشمندی داشته باشند که ما از این تجربه‌ها و سیستم‌های معاملاتی استفاده کرده و خواهیم کرد. ارتباط ما با بورس فلزات لندن مستقیم نیست اما به صورت غیر مستقیم تاکنون از تجربیات آنها استفاده کرده‌ایم و این تجارب برای ما موفقیت آمیز بوده است.

■ با توجه به اینکه یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان مس هستیم و بخش عظیمی از منابع مس جهان و صادرات آن را در اختیار داریم چرا این صادرات از بورس فلزات انجام نمی‌شود؟

فکر می‌کنم هنوز برای انجام چنین مبادلاتی بورس فلزات جوان است.

■ امکان مبادله به دلار وجود دارد؟

فکر نمی‌کنم اما احتمال دارد.

■ بر فرض رینگ ریالی و دلار ارزی داشته باشد؟

هنوز برای انجام چنین تغییراتی زود است.

■ فروشندگان و خریداران در این بازار عمدتاً چه کسانی هستند؟ آیا هر کس که توانایی داشته باشد اجازه حضور در این بازار را می‌یابد؟

هیچ محدودیت خاصی برای فروش یا خرید کالا در بورس فلزات وجود ندارد. البته با توجه به اینکه اینجا یک بازار سرمایه است ضوابط و آیین‌نامه‌های آن به گونه‌ای طراحی شده که یک بازار عمده فروشی باشد نه خرده‌فروشی.

در مورد عرضه محصول در بورس نیز هیچ گونه محدودیتی وجود ندارد و صاحبان کالاهای استاندارد، اعم از داخلی یا خارجی و دولتی یا خصوصی، پس از تأیید کالاهای آنها توسط اداره فنی و استاندارد بورس، می‌توانند کالای خود را از طریق هر یک از کارگزارانی که انتخاب کنند در بورس عرضه نمایند. البته بدیهی است که با توجه به ساختار تولید این محصولات در کشور، عمده عرضه کنندگان در بورس تاکنون کارخانه‌های دولتی نظیر فولاد مبارکه، ذوب آهن اصفهان، فولاد خوزستان، شرکت ملی صنایع مس و آلومینیوم اراک بوده‌اند، ولی عرضه محصولات چندین کارخانه کوچک دیگر و حتی عرضه محصولات بیش از ۱۰۰ کارخانه خارجی در بورس، همگی از فراهم بودن بستر لازم برای حضور کلیه صاحبان کالادر بورس حکایت دارد.

■ برخی معتقدند در بورس فلزات انحصار وجود دارد آیا واقعاً این چنین است؟

با درکی روشن از بحث رقابت در بورس فلزات می‌توان به نبود انحصار در این بازار رسمی اعتراف کرد. ضمن اینکه انحصار زمانی اتفاق می‌افتد که در عرضه و تقاضا محدودیت و اعمال

در مورد بورس فلزات با توجه به عملکرد موفقیت آمیز آن کافی است به آمار بیش از ۴۶۰۰۰ معامله در طول ۴ سال که از زمان شروع آن می‌گذرد اشاره کرد که از تعداد موارد فوق فقط حدود ۷ مورد آن به شورای داوری ارجاع داده شد